

adott: a gyermek és a környezet (a családi, társadalmi, iskolai, anyagi milieu), kettő szabadon választható: a nevelés célja (ide tartozik a nevelés eszményén kívül a tanterv és módszer is) és a nevelő. Minthogy a problémának valamennyi ága az utolsóban, mint legfontosabban fut össze, a nevelő a tulajdonképeni «pædagogiai probléma», a megoldás kulcsa tehát a nevelőképzésben keresendő! Ehhez képest részletesen ki van fejtve a műben, minő képzésen kell a nevelőnek keresztülmennie, ha emberül meg akar felelni hivatásának. Különösen ki van emelve az alapos pædagogiai képzettség fontossága, majd pedig egész fejezetek szólnak arról, miféle munka várja a nevelőt hivatásának gyakorlása közben.

Dubois művének kétségkívül érdeme szerkezetének áttekinthetősége, hátránya azonban bizonyos bőbeszédűség, mely azt okozza, hogy a fejtegetések helyenként elvont általánosságokba vesznek. A szerzőben van bizonyos schematizáló hajlam, amit az is mutat, hogy függelékül három táblázatos összeállítást csatolt könyvéhez. Ezek közül leginkább az utolsó tarthat számot érdeklődésre, mert tanár-, illetőleg tanítóképzői tantervet foglal magában. Alkotórészei volnának a szerző szerint a szaktanulmányokon és filozófián kívül széleskörű pædagogiai tanulmányok, többoldalú munkásság a pædagogiai szemináriumban, végül gyakorlati tanítások.

Jóllehet tehát a szerző nem érte el kitűzött célját, mert műve nem az, ami lenni akart, nem «Bevezetés a pædagiába», hanem kifejtése a nevelő egyénisége és munkája fontosságának s nagy általánosságban mozgó javaslat a tanár-, illetőleg tanítóképzés berendezésére: épen ez indítványtevő jellegénél fogva megérdemli a tanulmányozást.

Dr. Nagy József.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Jogi oktatás egy gimnáziumban. Körülbelül száz év előtt létesült egy hagyatékból az az alap, amelynek jövedelméből a stettini Marien-Stift Gymnasium végzett növendékei számára jogi tanfolyamokat rendeznek. A hagyományozó úgy rendelkezett, hogy ne az intézet valamelyik tanára, hanem szakember tartson 3—4 hónapra át heti 2—3 órás tanfolyamot — vagy ha ez nem menne, a szünetekben — amelyen a legfelső osztályból azok, akik jogi pályára akarnak lépni, enciklopédikus ismereteket kapjanak az egész jogtudomány köréből. Az alapító rendelkezésein most azt a változtatást teszik, hogy bevonják a gimnáziumnak valamennyi végzett növendékét, mert hiszen a leendő jogászok úgyszólamint megismerik az egyetemen a jogtudomány részeit, a többiek viszont az alapvető ismereteknek is

hijával maradnának. Másrésről a jogtudomány mai terjedelme mellett az enciklopédikus áttekintés helyett célszerűbbnek látszik az érvényben levő közjog és magánjog főterületeivel megismertetni a növendékeket.

A tanfolyamot most rendszeresen az érettségi után tartják. Többnyire csak 4—5 kétórás megbeszélésből áll és ezeket kiegészítő látogatásokból. Tárgyai általános érdekűek. A büntetőjog köréből a lopás, sikkasztás, a testi sértés és gyilkosság (párbaj). Az államjogból az uralkodó, a birodalmitanács, az országgyűlés, a kancellár, a miniszterek állása, a választói jog és ennek reformja, a törvényhozás, államháztartás stb. — A polgári jogból a szobák bérlete, kiskorúak szerződésai; ingatlan forgalom és telekkönyv; eljegyzés és házasságkötés, a törvénytelen gyermek apjának gyermektartási kötelezettsége; örökösödés és végrendelet. A tárgyalás módja nem összefüggő előadás, hanem kérdésekből és feleletekből alakuló megbeszélés. A tárgyra vonatkozó törvények a tanulók kezében voltak, hogy előzetesen elolvassák, az egyes bíróságok eljárásának megbeszélése után pedig az előadó elvezeti a tanulókat egy-egy tárgyalásra.

Eddigélé kevesen vettek részt ezeken a tanfolyamokon, de a figyelem és érdeklődés mindig megvolt. Az előadó (*W. Seelmann*) nagy dicséréttel emlékezik meg nemcsak a hallgatók buzgalmáról, hanem arról is, hogy mennyi jogi ismerettel jöttek az ő óráira.

Távol áll tőlünk ezen ismeretek általános érdekének és rendkívüli fontosságának feltétlen elismerése mellett is, hogy ilyen tanfolyamoknak a középiskolai oktatás keretébe illesztését kívánjuk, hiszen Stettinben is lényegében független a középiskolától ez a tanfolyam. Azt azonban le kell vonnunk tanuságként, hogy a középiskolából kilépő ifjúnak még szüksége van sok olyan ismeretre, amely kívül esik választott pályája körén. Az egyetemnek azonban módot kellene adnia arra, hogy az ilyen mellékes érdeklődések kielégülhessenek. A jogi karon pl. kellene a heti 1—2 órás előadások azok számára, akik más karokon hallgatnak. Hasonlókép a többi karoknak is kellene gondolniok azokra, akik más pályára készülnek.

*

Szoktassuk az embereket az értékes irodalom olvasására! Sokfelől hangzik a panasz, hogy az ifjúság épúgy mint a felnőttek szívesebben olvassák az értéktelen ponyvairodalmat, mint az irodalom javát. Segítséget is keresnek és a keresők tekintete a nevelő intézmények, elsősorban pedig az iskola felé fordul, onnan várva az útmutatást, az orvoslást.

A *Neue Jahrbücher* negyedik füzetében *Fr. Rommel* az irodalmi